

**Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Dikkat Eksikliği
Hiperaktivite Bozukluğu Belirtilerinin, Akademik Başarı ve Bazı Parametrelerle
İlişkisinin İncelenmesi**

Mustafa ATLI¹, Gökhan YAŞAR², Zekiye ÖZKAN³

Öz: Bu araştırmanın amacı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği (BESÖ) Bölümü öğrencilerinin dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu belirtilerinin, akademik başarı ve bazı parametrelerle (ilişkisini inceleyerek, cinsiyet, yaş, vücut ağırlığı, sınıf düzeyi ve bazı demografik bilgileri açısından) öğrenciler üzerindeki etkisinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Araştırma Beden Eğitimi ve Spor bölümünde eğitimlerine devam eden 200 gönüllü öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. BESÖ bölümü öğrencilerinin dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu belirtisi olasılığını belirlemek için Dünya Sağlık Örgütü tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlanması, güvenilirliği ve geçerliliği Doğan ve arkadaşlarının (2009) yaptığı erişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) Kendi Bildirim Ölçeği (Adult Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder (ASRS-v1.1) testi ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Katılımcıların dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu belirtisi olasılığı belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analizi için “SPSS 15.0” paket programı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde ise “t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova), korelasyon ” test tekniklerinden yararlanılmıştır. BESÖ bölümü öğrencilerindeki yüksek DEHB belirtisi ve DEHB belirtisi olasılığı ciddi oranda görülmüştür. Eğitim kurumlarının ve

* Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO, Van. (mustafaatli65@yyu.edu.tr)

** MEB Beden Eğitimi Öğretmeni , Antalya.(gokyas23@hotmail.com)

*** Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO ,Van.(zekiyeozkan06@hotmail.com)

öğretmenlerin DEHB'li olabilecek öğrenciler için yapılacak eğitim planlanmasında, bu öğrencileri dikkate alması ve daha fazla rekreatif alanlara yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor, Dikkat, Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite, Akademik Başarı

A Study on The Relationship Between Attention Deficit Hyperactivity Disorder and The Academic Success and Some Parameters of The Students of enrolled to the Physical Education and Sports Department

Abstract

The purpose of this study is to find out whether the impact of the symptoms of Attention Deficit/Hyperactivity Disorder of the students being trained at the department mentioned above by examining the relationship between their academic achievement and some parameters such as gender, age, body weight, grade level and personality information. The study has been carried out on 200 volunteer students who have been selected randomly among the students of the department. In order to determine the potentiality of the Attention Deficit/Hyperactivity Disorder of the students from the department, we have followed up DEHB (Attention Deficit/Hyperactivity Disorder), ASRS-v1.1)and Personal Information Form, which have been developed by WHO (World Health Organization) and transcribed by Doğan et all. "SPSS 15-0" package programme and the "t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), correlation"test techniques have been used for the analysis of the data obtained from the study.It has been observed that the students of BESÖ have significant symptoms of DEHB and the possibility of DEHB. It is recommended that the educational institutes and the teachers take into account the conditions of the students having DEHB when planning the curriculum of the schools.

Key Words: Physical Education and Sports, Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder, Academic Success

Giriş

‘‘Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu, aşırı hareketlilik, ataklık, dürtüsellik özelliklerinin belirgin olduğu etkinlik, görevleri sürdürme ve tamamlamada güçlük çekilen bu özellikler nedeniyle belirgin sorunlar yaşanan gelişimsel bir bozukluktur’’ (Öktem,2009). Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu; Dikkat, yoğunlaşma, hareketlilik ve dürtü kontrolü alanlarındaki problemlerle beliren çocukluk döneminin en sık görülen psikiyatrik bozukluklarından (Kayaalp, 2008). (Lewis ve Miller, 1990) Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite bozukluğunun sebepleri tamamen bilinmemektedir. Genel olarak bu sebepler üç başlıkta tanımlanırsa, kalıtım, çevresel etkenler, beyindeki yapısal ve işlevsel farklılıklardır(Doğan ,Işıtan 2011). Dikkati etkileyen iç ve dış etmenler vardır. Dış uyarıcılar; Uyarıcının şiddetli ve büyük olması, kontrast yani bulunduğu uyarıcılara zıt olması, hareketli olması, sürekli tekrarlanması, alışılmadık olması ve yeni olması olarak ifade edilmektedir. İç uyarıcılar ise; duygu, düşünce ve ihtiyaçlar, ilgi,istekler ve beklentiler, önceden öğrenilenler kişilik özellikler gibi faktörlerdir (Barbaroğlu, 2011).

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite gösteren bireylerde genel olarak öğrenme, davranış ve benzeri bir çok problem görülebilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı[MEB], 2006). Dikkat eksikliğinin ve hiperaktivite bozukluğunun sık karşılaşılan bir problem olarak ifade edilmektedir. Bu kadar sık karşılaşılan bir bozukluk olmasına rağmen sebeplerine ilişkin kesin bir bilgi bulunmamaktadır (Öncü ve Şenol 2002). DEHB belirtilerinin zaman içerisinde kalıcı olduğu defalarca belirlenmiştir. DEHB belirtilerinden etkilenen çocukların, yaklaşık yarısında, ergenlik sonrası yıllarda, bu bireylerde kendilerinde görülen belirtiler büyük ölçüde azalmasına rağmen temel belirtiler ve davranış örüntüleri uzun süre sabit kalmaktadır(Yavuzer,2013). Özmen,Ülkemizin mevcut eğitim olanakları açısından değerlendirildiğinde, hem öğretmenlere hem de DEHB’li öğrencilere yönelik eğitim

programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasının gerekliliğini belirtmektedir (Özmen, 2010). Doğaroğlu(2013), 2000-2012 yılları arasında yapılmış Yüksek Lisans tezlerini inceleme çalışması sonucunda, DEHB' na yönelik kaynaştırma ortamlarında hazırlanan müdahale programlarının oldukça etkili olduğu ifade edilmektedir. DEHB yönelik eğitim programlarının hazırlanmasının, ve bu alanda çalışanlarında kapsayacak şekilde planlanmasının yararlı olacağı ifade edilmektedir.

Bu araştırmada BESÖ bölümü öğrencilerin DEHB belirti olasılığı ile Akademik Başarı Puanları(ABP) arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Araştırmanın bu alanda yapılacak çalışmalara kaynak olabileceği ve araştırma sonuçlarının ailelere, öğretmenlere, psikolog ve psikolojik danışmanlara ve konu ile ilgili diğer kişilere rehberlik edebileceği düşünülmektedir.

Materyal ve Metot

Araştırma Yüzüncü Yıl Üniversitesinde eğitimlerini sürdüren 85'i kadın, 115'i Erkek olmak üzere toplam 200 BESYO öğrencisiyle gerçekleştirilmiştir. BESÖ bölümü öğrencilerinin dikkat eksiliği hiperaktivite bozukluğu belirtisi olasılığını belirlemek için Dünya Sağlık Örgütü tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlamasını, güvenilirliği ve geçerliği Doğan ve arkadaşları (2009) yaptığı erişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Kendi Bildirim Ölçeği (ASRS-v1.1) testi kullanılarak katılımcıların dikkat eksiliği hiperaktivite bozukluğu belirtisi olasılığı belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin analizi için "SPSS 15.0" paket programı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde ise "t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova), korelasyon " test tekniklerinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Tablo 1 BESÖ Öğrencilerinin yaş düzeylerine göre ABP' larının ANOVA sonuçları

	KT	SD	KO	F	p	Anlamli Fark
Gruplar arası	3,047	3	1,016	5,749	,001	21-23 yaş ile 27 ve üstü yaş
Gruplar içi	34,633	196	,177			
Toplam	37,680	199				

Tablo 1'deki analiz sonuçları, öğrencilerin yaşlarıyla ABP'ları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($F(3-196) 5.749 = p < .05$). Başka bir deyişle öğrencilerin ABP'ları yaşlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Yaş düzeyleri arasındaki farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonucunda, 27 ve Üstü yaş grubundaki öğrencilerin aritmetik ortalamaları ($\bar{x} = 3.4$), 21-23 yaş grubundakilere ($\bar{x} = 2.95$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 2. BESÖ Öğrencilerinin Vücut Ağırlıklarına Göre ABP' larının ANOVA Sonuçları

	KT	SD	KO	F	p	Anlamli Fark
Gruplar arası	1,433	2	,717	3,894	,022	45-60 kg ile 76-90 kg;
Gruplar içi	36,247	197	,184			61-75 kg ile 76-90 kg
Toplam	37,680	199				

Tablo 2'deki analiz sonuçları, öğrencilerin vücut ağırlıklarıyla ABP'ları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($F(2-197) 3,894 = p < .05$). Başka bir deyişle öğrencilerin ABP'ları vücut ağırlıklarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Vücut ağırlıkları arasındaki farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonucunda, 76-90 kilogram olan öğrencilerin aritmetik ortalamaları ($\bar{x} = 3.3$), 61-75 kilogram olan ($\bar{x} = 3.02$) ve 45-60 kilogram olan öğrencilerden ($\bar{x} = 3.0$) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 3 . BESÖ Öğrencilerinin Boylarına Göre ABP 'lerinin ANOVA Sonuçları

	KT	SD	KO	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	2,635	2	1,317	7,406	,001	150-165 cm ile 181 ve üzeri cm;
Gruplar içi	35,045	197	,178			166-180 cm ile 181 ve üzeri cm
Toplam	37,680	199				

Tablo 3 de analiz sonuçları, öğrencilerin boylarıyla ABP'leri arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir (F (2-197) 7,406 = p<.05). Başka bir deyişle öğrencilerin ABP'leri boylarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Boy aralıkları arasındaki farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Scheffe testi sonucunda, 181 ve üzeri cm olan öğrencilerin aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$ =3.31), 150-165cm olan($\bar{x}$ =3.04) ve 166-180 cm olan öğrencilerden ($\bar{x}$ =2.98) daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4 . BESÖ Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre ABP'lerinin ANOVA Sonuçları

CİNSİYET	N	$\bar{x}$	SS	SD	t	p
KIZ	85	3,0235	,51122	198	-,459	,647
ERKEK	115	3,0522	,37095			

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan BESÖ öğrencilerinin ABP'leri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir p>0,05. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin ABP'lerinin birbirine yakın olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5. BESÖ Bölümü Öğrencilerinin DEHB Belirtisi Olasılığının Sınıf Düzeyine Göre Dağılımları

DEHB Belirtisi Olasılığının	İkinci sınıf	Üçüncü sınıf	Dördüncü sınıf	Toplam
24 ve Üzeri Yüksek DEHB	12	13	15	40
17-23DEHB olasılığı	14	36	37	87
0-16DEHB olmayanlar	7	40	26	73
Toplam	33	89	78	200

Tablo 5. incelendiğinde, Yüksek DEHB belirtisi olasılığı olan öğrencilerden 12'sinin ikinci sınıfta, 13'ünün üçüncü sınıfta ve 15'inin dördüncü sınıfta öğrenim gördükleri belirlenmiştir. DEHB belirtisi olasılığı olan öğrencilerden 14'ünün ikinci sınıfta, 36'sının üçüncü sınıfta ve 37'sinin dördüncü sınıfta öğrenim gördükleri belirlenmiştir, DEHB belirtisi olmayan öğrencilerden 7'sinin ikinci sınıfta, 40'ının üçüncü sınıfta ve 26'sinin dördüncü sınıfta öğrenim gördükleri anlaşılmaktadır.

Tablo.6. BESÖ Bölümü Öğrencilerinin DEHB Belirtisi Olasılığı olan öğrencilerin ABP başarılarına Göre Dağılımları

<u>Akademik Başarı Ortalaması</u>	<u>f</u>	<u>%</u>
0-25	2 1,0	
26-50		4,0
51-75	177	88,5
76-100	13	6,5
Toplam	200	100,0

Tablo 6. incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarı ortalaması 0-25 puan aralığında 2, 26-50 puan aralığında 9, 51-75 puan aralığında 168, 76-100 puan aralığında 21 öğrenci olduğu anlaşılmaktadır. Yüksek DEHB belirtisi olasılığı olan öğrencilerden 0-25 puan aralığında 0, 26-50 puan aralığında 2, 51-75 puan aralığında 33, 76-100 puan aralığında 5 öğrenci olduğu anlaşılmaktadır. DEHB belirtisi olasılığı olan öğrencilerden 0-25 puan aralığında 0, 26-50 puan aralığında 4, 51-75 puan aralığında 72, 76-100 puan aralığında 11 öğrenci olduğu anlaşılmaktadır, DEHB belirtisi olmayan öğrencilerin 0-25 puan aralığında 2, 26-50 puan aralığında 3, 51-75 puan aralığında 63,76-100 puan aralığında 5 öğrenci olduğu anlaşılmaktadır.

BESÖ bölümü öğrencilerinin DEHB belirtilerine yönelik görüşlerinin frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerlerine bakıldığında aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. BESÖ bölümü öğrencilerinde yüksek DEHB ve DEHB belirti olasılığı görülmüştür. Bazı demografik değişkenler arasında yapılan incelemede akademik başarının boy, vücut ağırlığı, yaş ile anlamlı bir fark bulunurken, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu belirtilerine yönelik testte ve bazı demografik değişkenler arasında yapılan incelemede cinsiyet, yaş, vücut ağırlığı, sınıf düzeyi ve bazı kişilik bilgileri değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tartışma

Yapmış olduğumuz araştırma sonucunda elde edilen bulgular tartışılmış ve bulgular yorumlanmıştır. BESÖ bölümü öğrencilerinin DEHB belirtisi olasılığı, akademik başarı ve bazı parametrelerle ilişkisi incelendi. Çalışma sonucunda bulgular incelendiğinde; Araştırmaya katılan 200 öğrenciden 33'ünün ikinci sınıfta, 89'unun üçüncü sınıfta ve 78'inin dördüncü sınıfta öğrenim gördükleri belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 85'i kadın öğrenciden, 115'i erkek öğrenciden oluşmaktadır. Akademik başarı ortalaması 0-25 puan aralığında; 2, 26-50 puan aralığında; 9, 51-75 puan aralığında; 168, 76-100 puan aralığında 21 öğrenci olduğu anlaşılmaktadır. Bu da bize genel çoğunluğun 51-75 arası akademik başarı ortalaması olduğunu göstermiştir. Yavuzer (2013) DEHB yaşayan çocukların %90'ının okulda yeterince üretken olmadığını, %90'ının düşük başarılı olduğunu, %20'sinin okuma zorluğu çektiğini, %60'ı ciddi okuma yazma güçlüğü %30'unun okulu bıraktığını ifade edilmektedir. Yaptığımız çalışmada elde edilen bulgularla akademik başarı boyutunu destekler niteliktedir. DEHB belirtisi olasılığı olan öğrencilerin cinsiyetine göre dağılımları incelendiğinde, araştırmaya katılan, yüksek DEHB belirtisi olasılığı olan öğrencilerden 17'si kadın, 23'ü erkek öğrencilerden oluşmaktadır. DEHB belirtisi olasılığı olan öğrencilerden 39'u kadın öğrenci, 48'i erkek öğrencilerden oluşmaktadır. DEHB belirtisi olmayan

öğrencilerden 29'u kadın öğrenci, 44'ü erkek öğrencilerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan BESÖ öğrencilerinin ABP'leri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir $p>0,05$. Bu bulgu kız ve erkek öğrencilerin ABP'lerinin birbirine yakın olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Yüce (2006) uzmanlık tez çalışmasında DEHB erkeklerde kızlardan daha yüksek oranda bulunurken DEHB tanısı ergenlere göre çocuklarda daha sıklıkla konulduğu ifade edilmektedir. Karakaş ve ark (2013) DEHB ile ilgili multidisipliner yaklaşımı temel alan ve bu nedenle klinik, nöropsikolojik, nörofizyolojik ve nöroradyolojik değerlendirmeleri bir arada ele alan detaylı çalışmaların yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Karaduman (2004) Dikkat toplama eğitim programının ilköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Dikkat Toplama Düzeyi, Benlik Algısı ve Başarı Düzeylerine Etkisi" isimli çalışma sonuçlarına göre, dikkat toplama eğitimi ve dikkat toplama ve güdüleme eğitimi uygulamalarının, dikkat toplama düzeylerinde öğrencilerin sınıf düzeyleri cinsiyetlerine göre ise herhangi bir farklılık bulunmamıştır.

DEHB olanlar, olmayanlara göre eğitim ve iş alanında daha çok sorun yaşamaktadır. Bunlar, DEHB'nin erken tanısının ve tedavisinin önemini göstermektedir (Yapıcıoğlu ve ark ,2011). BESÖ bölümünde DEHB belirtisi olasılığı olan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde, yüksek DEHB belirtisi olasılığı olan öğrencilerin 12'sinin ikinci sınıfta, 13'ünün üçüncü sınıfta ve 15'inin dördüncü sınıfta öğrenim gördükleri belirlenmiştir. DEHB belirtisi olasılığı olan öğrencilerden 14'ünün ikinci sınıfta, 36'sının üçüncü sınıfta ve 37'sinin dördüncü sınıfta öğrenim gördükleri belirlenmiştir, DEHB belirtisi olmayan öğrencilerin 7'sinin ikinci sınıfta, 40'ının üçüncü sınıfta ve 26'sının dördüncü sınıfta öğrenim gördükleri anlaşılmaktadır. 2.sınıf, 3.sınıf ve 4. sınıf öğrencilerinde ciddi oranda DEHB belirtisi olasılığı rastlanmıştır. Araştırmaya katılan BESÖ bölümü öğrencilerinin DEHB

belirtisi olasılığı ile Kişisel Bilgi Formunda anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizinde, test edilen gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Araştırmaya katılan BESÖ öğrencilerinin ABP 'ları yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Analiz sonuçları incelendiğinde öğrencilerin yaşlarıyla ABP 'ları arasında farkın anlamlı olduğunu göstermektedir ($F(3-196) 5.749 = p<0.05$). Başka bir deyişle öğrencilerin ABP 'ları yaşlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Yaş düzeyleri arasındaki farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan “Scheffe Testi” sonucunda; 27 ve üstü yaş grubundaki öğrencilerin aritmetik ortalamaları ($=3.4$), 21-23 yaş grubundakilere göre ($=2.95$) ABP 'ları daha yüksek olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerin ABP'ları kişisel bilgi formunda anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizinde, test edilen gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Doğan ve arkadaşları (2008) , DEHB in belirtilerinin üniversite öğrencilerinde de oldukça sık görülebileceğini ve DEHB belirtilerinin üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ve psikolojik işlevsellikleri üzerinde olumsuz etkileri olabileceğini belirtmektedirler.

DEHB yaygınlığı ve yaşam kalitesine etkisi açısından yüksek genetik geçiş gösteren önemli bir psikiyatrik bozukluktur. Tanı ve tedavi açısından önemine rağmen DEHB'nun etiyolojisi çok iyi aydınlatılamamıştır ve bozukluk hem genetik hem çevresel faktörlerin etkisiyle ortaya çıkan karmaşık bir problem olarak ifade edilmektedir (Akgün ve ark 2011).

Almacıoğlu (2007), de çalışmasında DEHB olduğu düşünülen” öğrencilerinin araştırma evrenindeki dağılımı %1,4 olarak tespit etmiştir. DEHB'nin öncelikle yönetsel bir

sorun olarak ele alınması gerektiğini ve ilköğretim sınıf ve PDR öğretmenlerinin DEHB konusunda ciddi bir eğitimden geçirilmeleri gerektiği ifade edilmektedir. DEHB belirtileri gösteren kişilerin günlük yaşamlarında ve özellikle dikkat ve sabır gerektiren alanlardaki performanslarını olabilecek en yüksek düzeye çıkarabilmek ekonomik açıdanda önemlidir (Ceylan ve ark 2014).Uyan ve arkadaşları (2014) yılında yaptıkları çalışma sonucunda erken tanılama ve ailelerin ve öğretmenlerin bilgilendirilmelerin önemini vurgulamaktadırlar. Uskan (2011) Dikkat Eksikliği Bozukluğu olan 8-10 Yaşındaki Çocukların Dikkat Becerilerini Geliştirmeye Dayalı Bir Programın Etkinliğinin Sınanması Yüksek Lisans Tezinde belirttiği gibi; “programa katılanların katılmayanlarına oranla dikkatlerinin olumlu etkilendiği ,cinsiyette farklılık görülmediği ifade edilmektedir.

Topçu ve arkadaşları folklor egzersizinin, DEHB olan çocukların davranışları üzerinde olumlu etkileri olduğunu ifade etmektedirler (Topçu ve ark 2007). Tunç 2013 golf sporu egzersizi yapan 14-15 yaş grubu bireylerin dikkat düzeylerinin incelenmesi adlı çalışmada, deney grubuna uygulanan golf sporu egzersizinin çocukların dikkat düzeylerinde anlamlı farklılığa neden olduğu ifade edilmektedir

Adsız (2010) İlköğretim 4. ve 5. sınıf çocuklarda düzenli olarak, eğitmen eşliğinde yapılan sporun dikkat gelişimine olumlu katkısı olduğu ifade edilmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalar göstermektedir ki spor aktiviteleri DEHB bireylerin yer aldığı eğitim programlarında kullanıldığında olumlu katkılar sağlayabilir. Spor ve dikkat konusunun uzmanları tarafından programlar geliştirilmeye ihtiyaç vardır.

Öneriler

BESÖ bölümü öğrencilerindeki yüksek DEHB belirtisi ve DEHB belirtisi olasılığı ciddi oranda görülmüştür. Eğitim kurumlarının ve öğretmenlerin DEHB’li olabilecek

öğrenciler için yapılacak eğitim planlanmasında, bu öğrencileri dikkate alması ve daha fazla rekreatif alanlara yer verilmesi önerilmektedir.

Makalenin Bilimdeki Konumu (Yeri)

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Makalenin Bilimdeki Özgünlüğü

DEHB günümüzde yaygınlığı artmaya devam etmektedir. Bu çalışma üniversitede eğitimlerini sürdüren BESÖ bölümü öğrencilerinin DEHB durumlarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite ergenlik döneminde de sık sık karşılaşılmaktadır. BESÖ bölümü öğrencilerinde de DEHB belirtileri ve olasılığı yüksek bulunmuştur. Yükseköğretim eğitimi sırasında Öğrencilerin akademik başarılarını artırmak ve farkındalık artırmaya ihtiyaç vardır.

Kaynaklar

- Adsız, E. (2010). *İlköğretim çağındaki öğrencilerde düzenli yapılan sporun dikkat üzerine etkisinin araştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Akgün, G. M., Tufan, E., Yurteri, N., & Erdoğan, A. (2011). *Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunun genetik boyutu*. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1).
- Almacıoğlu, D. (2007). *Yönetsel Bir Sorun Olarak Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Öğrencilerin Sınıf ve Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğretmenleri Tarafından Tanınma Yeterliliklerinin İncelenmesi*.Eğitim Bilimleri Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gaziantep.
- Barbaroğlu, A. (2011) *Çocuk psikolojisi ve Ruh sağlığı*,Vize Yayıncılık, Ankara.
- Ceylan, A. Ö., Çulha, M., & Karakaş, S. (2014). *Üniversite Öğrencilerinde Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Belirtilerinin Elektro Fizyolojik Bileşenler ve MMPI-2 Puanlarıyla İlişkisi*. *Türk Psikoloji Dergisi*, 29(74), 66.
- Doğan, S., Öncü, B., Varol Saraçoğlu, G., & Küçükgöncü, S. (2008). *Üniversite öğrencilerinde dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu belirti sıklığı ve belirti düzeyi ile ilişkili gelişimsel, akademik ve psikolojik etmenler*. *Türkiye’de Psikiyatri*, 10, 109-115.
- Doğan, S., Öncü, B., Varol Saraçoğlu, G., & Küçükgöncü, S. (2009). *Erişkin dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu kendi bildirim ölçeği (ASRS-v1. 1): Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirliği*. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10, 77-87.
- Doğan, Ö. Işıtan, S. (2011). *Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan çocuklar ve eğitimleri*. N. Baykoç–Dönmez (Ed.), *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitim* (s.271-286), Eğiten Kitap. Ankara.

- Doğaroğlu, T. K. (2013). Türkiye’de dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu ile ilgili çalışmaların yürütüldüğü lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Journal of Computer and Education Research* (ISSN: 2148-2896), 1(2), 90-112.
- Karaduman, B. D. (2004). *Dikkat toplama eğitim programının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin dikkat toplama düzeyi, benlik algısı ve başarı düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karakaş, S., Bakar, E. E., & Taner, Y. I. (2013). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olgularındaki zeka puanında dikkatin rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 28(72).
- Kayaalp, L. (2008). *Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu*. Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi, 62, 147-152.
- MEB .(2006).*Özel eğitim hizmetleri tanıtım el kitabı*.Devlet kitapları Basımevi. Ankara.
- Öktem, F.(2009) *Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu. (Ed.), Akçamete. Genel Eğitim Okullarında Özel Gereksinimi olan öğrenciler ve Özel eğitim*. Kok yayıncılık, Ankara.
- Öncü, B., & Şenol, S. (2002). *Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğunun Etiyolojisi: Bütüncül Yaklaşım*. Klinik Psikiyatri, 5, 111-119.
- Özmen, S. K. (2010). Okulda dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6(2).
- Topçu, B., Yıldız, S., & Bilgen, Z. T. (2007). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu olan çocuklarda folklor egzersizinin etkisi. *Genel Tıp Dergisi*, 17(2), 89-93.
- Tunç, A. (2013). *Golf sporu yapan çocukların dikkat düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Uskan, C. (2011) *Dikkat eksikliği bozukluğu olan 8-10 yaşındaki çocukların dikkat becerilerini geliştirmeye dayalı bir programın etkinliğinin sınanması*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi.İstanbul.
- Uyan, Z. Peker, C, G., Tekiner, S. ve Ulukol, B. (2014). Ergenlerde dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu sıklığının araştırılması. *Konuralp Tıp Dergisi*, 2014(3), 21-26.
- Yapıcıoğlu, B., Kavakci, Ö., Güler, A. S., & Doğan, O. (2011). Sivas il merkezinde erişkin dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğunun yaygınlığı ve eşlik eden eksen-I, eksen-II tanıları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12(3).
- Yavuzer, H. (2013). *Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu*. (16. Baskı). Remzi Kitabevi. İstanbul.
- Yüce, M. (2006). *Bir Üniversite Hastanesi Çocuk Psikiyatrisi Polikliniğine Başvuran Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Bulunan Çocuk ve Ergenlerde Psikiyatrik Komorbidite*.Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi. Gaziantep Tıp Fakültesi, Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı.